

۱۷ جون ۲۰۱۳م

انجنیر فضل احمد افغان

اعلیحضرت امان الله خان غازی خط دیورند را نپذیرفته بلکه تمام معاهدات گذشته افغانستان را با بریتانیا فسخ نموده است

هموطنان نهایت عزیز و گرامی:

امروز می خواهم یک سند مهم تاریخی را به توجه شما برسانم. امید با خواندن این سند مهم تاریخی نه تنها سوالاتی چون معاهده تحمیلی است تحمیلی نیست؟ معاهده امضاء شده امضاء نشده؟ معاهده برای صد سال بود و یا نبود؟ حل شود بلکه اعتراف کنیم که واقعاً اعلیحضرت امان الله خان غازی نه تنها محصل استقلال افغانستان است بلکه دولت برتانیة وقت را با درایت و فهم خود به زانو در آورده و بالایش تمام معاهدات قبلی را که با امیران افغانستان از وقت شاه شجاع الی پدر معظمش امیر حبیب الله خان شهید امضاء گردیده بود فسخ نماید.

قضیه از این قرار است که:

سردار اقبال علی شاه مؤرخ ورزیده هندی در کتاب خود که بنام «تراژیدی امان الله» (The Tragedy of Amanullah) در سال ۱۹۳۳ میلادی تألیف نموده و در صفحه ۱۳۷ کتاب خود می نویسد که:

"بعد از جر و بحث های جدی بالاخره معاهده صلح به ساعت یازده مؤرخ ۸ اگست ۱۹۱۹ میلادی بین نمایندگان امان الله و برتانیة قرار ذیل طی پنج ماده در راولپندی برای احیای صلح امضاء شد." قبل از اینکه به اصل مطلب بروم باید متذکر شد که یک تعداد وطنداران عزیز ما تنها به استناد ماده پنجم معاهده بدون اینکه یادی از یادداشت ضمیمه معاهده را نکنند نتیجه گیری می کنند که امان الله خان تعهدات پدر خود یعنی امیر حبیب الله خان سراج الملت را قبول و خط سیاه دیورند را به رسمیت شناخته است، در حالی که چنین نیست.

اینک من در این نوشته خود ماده پنجم معاهده را که بیانگر تأیید معاهده امیر حبیب الله خان سراج پدر اعلیحضرت امان الله خان می باشد با یادداشت ضمیمه معاهده، بدون کم و کاست برای قضاوت هموطنان گرانمایه تقدیم می دارم که قرار ذیل است:

ماده پنجم معاهده:

اعلیحضرت امان الله خان در لباس نظامی اردوی شاهی افغانستان

"دولت افغانستان سرحد هند و افغان را که امیر مرحوم قبول نموده می پذیرد و بر علاوه موافقه به علامه گذاری قبلی هیأت برتانیة و علامه گذاری ناشده قسمت غرب خیبر را که از آنجا حمله اخیر افغانستان صورت گرفته توسط هیأت بریتانوی علامه گذاری و به حیث سرحد قبول می شود. عساکر انگلیس به این طرف در موقعیت فعلی خود الی تکمیل علامه گذاری باقی میمانند."

قابل تذکر است که در پنج ماده معاهده متذکره فوق همین ماده پنجم است که اشاره به موافقت امیر مرحوم و موضوع سرحد شده و وطنداران عزیز بدون غور و تعمق سهواً و یا عمداً به استناد همین ماده استدلال می کنند که خط دیورند از طرف اعلیحضرت امان الله خان غازی به رسمیت شناخته شده و موضوع ختم است، در حالیکه

د پانوی شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ

چنین نیست بلکه اعلیحضرت شان با درایت و احساس عمیق که به مادر وطن خود به حیث یک رهبر مدبر و سیاستمدار دلیر داشتند از موقع استفاده نموده سر به سیاستمداران برتانوی خم نکرده دلیرانه بعد از اطلاع آنکه معاهده امضاء و با تشریفات خاص از طرف رئیس هیأت برتانوی «سر هملتن گرانٹ» (Sir Hamilton Grant) به هیأت افغانی تسلیم داده شد فوری بسیار ماهرانه عدم رضایت خود را در مورد معاهده و خاصاً ماده پنجم را به هیأت افغانی اظهار داشت که در نتیجه هیأت برتانوی طی یادداشت جداگانه به تشویش اعلیحضرت پادشاه افغانستان چنین جواب داد.

"شما از من در معاهده صلح تقاضای اطمینان بیشتر را نموده اید که در معاهده نباید چیزی ذکر شده باشد که مانع آزادی خارجی و داخلی افغانستان شود.

دوستم! اگر شما معاهده صلح را بدقت بخوانید در آن هیچ اشاره ای که مبنی بر مداخله در آزادی افغانستان باشد، نیست. شما مرا مطلع ساختید که دولت افغانستان موافقه ندارد که تعهدات زمان مرحوم حبیب الله خان سراج که مکلف به اخذ مشوره در مسائل سیاسی از دولت برتانیه بود قبول نماید. متذکر می شوم که من از اظهار چنین مطلب در معاهده صلح اجتناب نموده ام و هیچ ذکری بعمل نیامده، فی لهذا با معاهده متذکره و این نامه افغانستان رسماً آزاد و در امور داخلی و خارجی مستقل است. بر علاوه تمام معاهدات قبلی با این جنگ فسخ گردیده."

حال اگر وطنداران عزیز به نامه ضمیمه سر هملتن گرانٹ (Sir Hamilton Grant) و خاصاً به سطر اخیر نامه به دقت توجه شود نه خط دیورند و نه معاهدات قبلی الی دوران شاه شجاع اعتبار دارد و ما باید اعتراف کنیم که امان الله خان غازی واقعاً یک قهرمان ملی، زعیم مدبر، نهایت وطندوست، طرقي خواه و صلح دوست بود، که خداوند روحش را شاد داشته باشد و برای ملت رنجدیده افغان قهرمان دیگری چون اعلیحضرت امان الله خان غازی نصیب کند.

آمین یارب العالمین

پایان

د پانو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په څیر و لولئ